

Nr 141

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statlig kreditgaranti för lån avseende anskaffning av vissa maskiner m. m. åt domänverkets skogsarbetare, m. m.; given Stockholms slott den 21 oktober 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att bemyndigandet för domänstyrelsen att bevilja statlig kreditgaranti för lån till skogsarbetare vid domänverket i syfte att finansiera inköp av moderna och ändamålsenliga maskiner skall utsträckas att gälla under ytterligare två år. Kreditgarantierna förordas få avse ett sammanlagt belopp av högst 2 milj. kr. Vidare förordas att befrielse från betalningsskyldighet medges för viss fordran, som uppkommit i samband med utlämnande av bostadslån till pensionerade skogsarbetare.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 21 oktober 1966.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, *fråga om statlig kreditgaranti för lån avseende anskaffning av vissa maskiner åt domänverkets skogsarbetare, m. m.*, och anför.

1:o

Enligt beslut av 1964 års riksdag (prop. 178, JoU 27, rskr 340) äger domänstyrelsen t. o. m. den 31 december 1966 bevilja statlig kreditgaranti intill ett belopp av 3 milj. kr. för lån till skogsarbetare vid domänverket för att skaffa egna traktorer med tillbehör och större redskap i syfte att rationalisera och effektivisera arbetet.

Såsom allmän förutsättning för lånegaranti gäller att lånet avser anskaffning av sådana för skogsarbetare avsedda traktorer med tillbehör och större redskap, som uppenbart är ägnade att rationalisera och effektivisera arbetet och som anses böra ägas av arbetstagaren. Lån får uppgå till högst hela anskaffningskostnaden, dock att en och samme låntagare inte utan särskilda skäl får åtnjuta lånegaranti för högre belopp än 80 000 kr. En ytterligare förutsättning är att låntagaren är en yrkesskicklig skogsarbetare som med domänverket tecknat anställningsavtal, varigenom verket åtagit sig att tillhandahålla honom arbete under minst 200 dagar under varje anställningsår och arbetstagaren förbundit sig att utföra arbetet. Såsom säkerhet för garantiåtagandet skall låntagaren till domänstyrelsen lämna överlåtelsehandling i enlighet med stadgandena i förordningen den 20 november 1845 (nr 50 s. 1) i avseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbli. Lånet skall upptas i kreditinrättning som domänstyrelsen godkänner.

Domänstyrelsen har i skrivelse den 9 september 1966 hemställt om fortsatt bemyndigande att ytterligare två år bevilja i det föregående angiven kreditgaranti i sådan omfattning att garantiansvaret vid varje tillfälle högst uppgår till 6 milj. kr.

Styrelsen framhåller, att i den allt snabbare mekaniseringen av terrängtransporterna arbetstagarägda maskiner i dag utgör ca 50 % av totala antalet traktorer inom domänverket. Till denna utveckling har bl. a. möjligheten att lämna kreditgarantier för inköp av moderna traktorer medverkat. Domänstyrelsen har tecknat garantier för 93 lån om sammanlagt 3 559 940 kr. Erfarenheterna av verksamheten har varit goda. Det har särskilt varit av värde i sådana områden där rekrytering av arbetskraft är svår. Maskinhållningen i domänverket är inriktad på en övergång till maskiner som ägs av verket. Av olika anledningar måste dock en sådan övergång ske successivt. Domänstyrelsen bedömer därför att behov av kreditgarantier föreligger under ytterligare två år.

Över skrivelsen har *riksrevisionsverket*, *arbetsmarknadsstyrelsen* och *Svenska skogsarbetareförbundet* avgett utlåtanden. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt domänstyrelsens framställning. Svenska skogsarbetareförbundet noterar med tillfredsställelse att domänstyrelsen är inriktad på en övergång till verksägda maskiner och respekterar att styrelsen av olika anledningar måste ha en viss övergångstid innan man kommer fram till en maskinpark, som helt ägs av verket.

Departementschefen

Sedan år 1962 har domänverket möjlighet att genom kreditgaranti stödja sina arbetstagares anskaffning av traktorer med tillbehör och större redskap, som avses för skogsarbetet. På de skäl domänstyrelsen anfört i sin framställning anser jag i likhet med remissinstanserna att dylik kreditgaranti bör få beviljas även efter den 31 december 1966, då nu gällande medgivande utgår. Bemyndigandet bör, såsom domänstyrelsen föreslagit, utsträckas att gälla under ytterligare två år och avse ett sammanlagt belopp av högst 2 milj. kr. Villkoren för att garanti skall få beviljas bör ej ändras. Jag vill erinra om att gällande bestämmelser förutsätter att låntagaren tillförsäkrats arbete under minst 200 dagar per anställningsår.

För att täcka eventuella förluster till följd av beviljade garantier bör domänstyrelsen liksom nu äga anlita driftsmedel. Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, bör såsom f. n. bemyndigas att besluta om ackord och eftergift av fordran, som uppkommit på grund av lån med den föreslagna kreditgarantin.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) medge att statlig kreditgaranti får i överensstämmelse med vad som förordats i det föregående beviljas för lån avseende anskaffning av vissa maskiner m. m. åt skogsarbetare vid domänverket,
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl.

Maj:t bestämmer, att besluta om ackord och eftergift av statens fordran som uppkommit på grund av lån med den föreslagna kreditgarantin.

2: o.

Den 17 juni 1955 bemyndigade Kungl. Maj:t enligt beslut av 1955 års riksdag (prop. 143, JoU 21, rskr 255) domänstyrelsen att av verkets drifts-inkomster använda visst belopp för att utlämna bostadslån till verkets fast anställda skogsarbetare. Kungl. Maj:t föreskrev därjämte efter vilka grunder verksamheten skulle bedrivas.

Efter beslut av 1962 års riksdag i samma ämne (prop. 39, JoU 8, rskr 237) fastställde Kungl. Maj:t genom beslut den 18 maj 1962 nya grunder för låneverksamheten, m. m.

Såsom allmänna grunder för låneverksamheten har föreskrivits bl. a., att lån endast får beviljas arbetare som förbundit sig att utföra arbete åt domänverket under viss tid och att erhållet lån vid slutet av varje anställningsår skall nedskrivas enligt vissa normer. Vidare har föreskrivits, att högre lånebelopp inte får utgå än det, som enligt nämnda normer kan avskrivas före utgången av det år, under vilket arbetaren uppnår pensionsålder eller av annan anledning kan förmodas lämna sin anställning som fast anställd skogsarbetare i domänverket.

Domänverkets arbetare har fram till den 1 juli 1959 haft rätt till pension enligt de s. k. summariska pensionsbestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst. Med hänsyn till de relativt blygsamma pensionsbeloppen har det närmast varit regel att arbetstagarna kvarstått i anställningen till 67 års ålder. Genom de nya pensionsbestämmelserna har domänverkets skogsarbetare blivit underkastade statens allmänna tjänstepensionsreglemente. Detta har för många inneburit avsevärt förbättrade pensionsförmåner men även mer strikta regler beträffande pensioneringstidpunkt. Skogsarbetarna har hänförs till pensioneringsperiod I, 60—63 år.

I skrivelser den 23 februari, den 25 mars och den 1 juni 1966 hemställer *domänstyrelsen*, att Kungl. Maj:t till fullo efterskänker statsverkets fordringar beträffande följande bostadslån till skogsarbetare vid domänverket, vilka lån vid tidpunkten för resp. låntagares pensionering ännu inte helt hunnit nedskrivs.

Domänstyrelsen anför att den sänkta pensioneringsåldern medfört svårigheter, när det gällt att i tid, innan anställning upphört, avskrivna bostadslån, som beviljats före den 1 juli 1959 och mot bakgrund av då gällande pensionsbestämmelser för verkets fast anställda skogsarbetare. I vissa fall har bostadslånet kommit att tecknas felaktigt, då avskrivning inte kunnat ske före vederbörande låntagares pensionering.

Statsverkets kvarstående fordringar i anledning av förevarande fyra bostadslån uppgår till sammanlagt 3 657 kr. enligt följande.

Sigurd Lennart Broström, Rörtjärn, Bodträskfors	1 057 kr.
Uno Hilding Eliasson, Sarvisvara, Nattavara	1 410 »
Johan Sigfrid Sjökvist, Dala-Brunsborg	580 »
Nils Artur Forsman, Amerika, Hällnäs	610 »
	<hr/>
	Summa 3 657 kr.

Riksrevisionsverket tillstyrker att resterande delar av ifrågavarande bostadslån efterskänks.

Departementschefen

Med hänsyn till omständigheterna i ärendet finner jag skäligt att statsverkets kvarstående fordringar, tillhoppa 3 657 kr., i anledning av ifrågavarande fyra bostadslån bör efterges.

I detta sammanhang bör Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, bemyndigas att besluta om ackord och eftergift av fordran, som uppkommer i anledning av förevarande låneverksamhet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) medge att resterande delar, tillhoppa 3 657 kr., av de bostadslån, som beviljats i det föregående angivna pensionerade skogsarbetare vid domänverket, må efterges,
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, att besluta om ackord och eftergift av statens fordran som uppkommit på grund av bostadslån till domänverkets skogsarbetare.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Arne Brundin